

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

จากวิกฤตการณ์ของสถาบันการเงินไทย นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 เป็นต้นมา จนถึงปัจจุบันสภาวะเศรษฐกิจของประเทศไทยมีความผันผวนค่อนข้างรุนแรง อันเป็นผลกระทบจากภาวะการชะลอตัวของเศรษฐกิจโดยรวม ธุรกิจต่าง ๆ ประสบปัญหาในหลายด้าน และทำให้ผู้ประกอบการมีความสามารถในการชำระหนี้ลดลง ทำให้เกิดหนี้เสีย และหนี้ไม่มีคุณภาพมากขึ้น จึงส่งผลกระทบต่อสถาบันการเงิน โดยจะมีปัญหาเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง นับตั้งแต่ปัญหาของธนาคารกรุงเทพ ฯ พาณิชยการ ปัญหาบริษัทเงินทุนเอกรณกิจ และสถาบันการเงินต่าง ๆ อีกหลายแห่งที่ธนาคารแห่งประเทศไทยได้สั่งให้เพิ่มทุนการดำเนินงาน รวมทั้งการสั่งปิดบริษัทเงินทุนอีก 58 แห่งทั้งปิดชั่วคราวและปิดถาวร และยังมีข่าวลือว่าธนาคารอีกหลายแห่งจะล้ม ซึ่งที่กล่าวมาทั้งหมดล้วนเกี่ยวเนื่องมาจากการขาดสภาพคล่อง ซึ่งเป็นผลเกิดมาจากการบริหารสินเชื่อที่ไม่มีคุณภาพทั้งสิ้น

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) เป็นธนาคารเฉพาะกิจของรัฐ ได้จัดตั้งขึ้น โดยพระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร พ.ศ. 2509 ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 21 กรกฎาคม 2509 และเริ่มดำเนินงานเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2509 ธ.ก.ส. มีฐานะเป็นรัฐวิสาหกิจ สังกัดกระทรวงการคลัง มีคณะกรรมการธนาคารซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากคณะรัฐมนตรีเป็นผู้กำหนดนโยบายและควบคุมดูแลกิจการทั่วไปของธนาคาร มีภารกิจหลักในการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่เกษตรกรและประชาชนในชนบท ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอย่างยั่งยืน โดยธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) มีบทบาทหน้าที่สำคัญดังนี้

ก. การให้บริการทางด้านสินเชื่อ โดยธนาคารมีการจัดหาเงินทุนและจัดหาวัสดุอุปกรณ์การเกษตร ตลอดจนสิ่งจำเป็นอื่นๆ เพื่อใช้สำหรับในการดำเนินงานการให้บริการทางด้านสินเชื่อแก่เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรได้กู้เงินไปเป็นค่าใช้จ่ายหรือเป็นค่าลงทุนในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมและการประกอบอาชีพนอกภาคการเกษตร ซึ่งธนาคารต้องการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่เกษตรกร เพื่อส่งเสริมอาชีพและสนับสนุนการดำเนินงานของเกษตรกร รวมทั้งครอบคลุมถึงการแก้ไขปัญหาหนี้สินเดิมของเกษตรกรอีกด้วย ทั้งนี้เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้ที่เพิ่มขึ้นและพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรรวมทั้งครอบครัวของเกษตรกรให้มีความเป็นอยู่ที่ดียิ่งขึ้น โดยคำนึงถึงการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแบบยั่งยืน

ข. การให้บริการทางการเงินการธนาคาร โดยธนาคารมีบริการรับฝากเงินและถอนเงิน เช่นเดียวกันกับธนาคารพาณิชย์อื่น ๆ รวมทั้งยังมีบริการโอนเงิน การออกเช็คธนาคาร และการรับชำระค่าสาธารณูปโภคต่าง ๆ ตลอดจนการให้คำปรึกษาและวิเคราะห์ทางการเงินในการทำธุรกิจ รวมทั้งบริการรับฝากเงินเพื่อสงเคราะห์ชีวิตของเกษตรกรและครอบครัวของเกษตรกรอีกด้วย โดยธนาคารต้องการส่งเสริมให้เกิดการออมในชนบท และดึงเงินออมไปพัฒนาชนบทให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น รวมทั้งต้องการรักษาระบบทางการเงินของธนาคารให้มีความมั่นคงในการดำเนินกิจการธนาคารให้เป็นที่ยอมรับและเชื่อถือได้

ค. การให้บริการด้านส่งเสริมธุรกิจการเกษตร เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรลูกค้าในด้านการตลาด โดยธนาคารจะจัดบริการรับจำหน่ายผลิตผลทางการเกษตร เพื่อให้เกษตรกรมีเงินไว้ใช้จ่ายในระหว่างรอการขายผลิตผล โดยเฉพาะในช่วงที่ผลผลิตออกสู่ตลาดเป็นจำนวนมาก มีตลาดกลางสินค้าเกษตร เพื่อเป็นศูนย์กลางในการซื้อขายผลิตผลการเกษตร ระหว่างผู้ซื้อกับเกษตรกรในรายค้ายุติธรรม มีรายการชั่ง ตวง วัด อย่างเที่ยงตรง และมีการแข่งขันอย่างเสรี พร้อมกับสนับสนุนการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. (สกต.) โดย ธ.ก.ส. จะช่วยแนะนำลูกค้าในการจัดตั้งสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาด เพื่อดำเนินธุรกิจซื้อและธุรกิจขาย ทำให้ไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์การเกษตรและสิ่งของอุปโภคบริโภค เพื่อให้ได้สิ่งที่ดีมีคุณภาพและสามารถรวมตัวกันขายผลิตผลและต่อรองราคาจนได้ราคาที่เป็นธรรมขึ้น ตลอดจนการเผยแพร่ข่าวสารด้านการตลาด โดยธนาคารได้ทำหน้าที่รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารด้านการตลาดจากแหล่งรับซื้อต่างๆ และเผยแพร่ไปยังเกษตรกรผ่านสาขาทั่วประเทศ และสื่อมวลชนต่าง ๆ เพื่อให้เกษตรกรมีข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการผลิตหรือการขายผลิตผลการเกษตร

การดำเนินการดังกล่าว ธ.ก.ส. ต้องเผชิญกับความเสี่ยงตลอดเวลาทั้งที่เกิดจากภัยธรรมชาติ การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ การแข่งขัน เทคโนโลยี และกระบวนการในการทำงาน ดังนั้น การดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายจำเป็นต้องมีการบริหารสินเชื่อให้มีคุณภาพที่ดีเพื่อให้ผลการดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะธุรกิจสินเชื่อด้านการเกษตร เป็นธุรกิจหลักของ ธ.ก.ส. ในขณะที่การประกอบอาชีพการเกษตรของเกษตรกรต้องพึ่งพาธรรมชาติเป็นหลัก เนื่องจากเกษตรกรยังไม่มีหรือนำเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพมาปรับใช้ในการเพิ่มรายได้ รวมทั้งราคาผลผลิตมีความผันผวนไม่แน่นอนตามภาวะตลาด จึงทำให้สินเชื่อการเกษตรมีความเสี่ยงสูง ประกอบกับการแก้ไขพระราชบัญญัติ ธ.ก.ส. ในปี 2547 โดยให้ ธ.ก.ส. ก้าวสู่การเป็นธนาคารพัฒนาชนบทอย่างเต็มรูปแบบมากขึ้น ทำให้ขอบเขตการดำเนินงานของ ธ.ก.ส. มีความหลากหลาย มีผลิตภัณฑ์ด้านสินเชื่อมากขึ้น และมีกลุ่มลูกค้าใหม่เพิ่มมากขึ้นไปจากเดิม จึงเป็นเรื่องที่สำคัญ

อย่างมากของ ธ.ก.ส. ที่ควรตระหนักถึงวิธีการในการบริหารสินเชื่อเพิ่มมากขึ้นจากเดิมเพื่อให้ธนาคารมีการเจริญเติบโตอย่างมั่นคงและยั่งยืนตลอดไป

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นธนาคารที่รับผิดชอบการดำเนินงานในเขต อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ ที่ดำเนินธุรกิจหลักคือการให้สินเชื่อ โดยมีพื้นที่การดำเนินงานสินเชื่อควบคุม 5 ตำบล ได้แก่ ตำบลบ้านกาด ตำบลดอนเปา ตำบลทุ่งร่วงทอง ตำบลทุ่งปี่ และตำบลแม่วิน มีลูกค้าที่ดำเนินธุรกิจด้านสินเชื่อกับธนาคาร ณ วันที่ 31 มีนาคม 2550 จำนวน 3,370 ราย ในปีบัญชี 2547 มีการจ่ายเงินกู้รวมทั้งสิ้น 177,427,454 บาท การรับชำระหนี้รวมทั้งสิ้น 145,282,093 บาท คิดเป็นสัดส่วนของการรับชำระหนี้ต่อการจ่ายเงินกู้ได้เท่ากับ 81.88 % ในปีบัญชี 2548 จ่ายเงินกู้รวมทั้งสิ้น 199,751,404 บาท รับชำระหนี้รวมทั้งสิ้น 178,313,719 บาท สัดส่วนการรับชำระหนี้ต่อการจ่ายเงินกู้ได้เท่ากับ 89.26 % และในปีบัญชี 2549 จ่ายเงินกู้รวมทั้งสิ้น 185,595,602 บาท รับชำระหนี้รวมทั้งสิ้น 167,579,220 บาท สัดส่วนการรับชำระหนี้ต่อการจ่ายเงินกู้ได้เท่ากับ 90.29 % (ตารางที่ 1.1)

ตาราง 1.1 ผลการบริหารงานด้านสินเชื่อปีบัญชี 2547-2549

รายการ	ปีบัญชี 2547	ปีบัญชี 2548	ปีบัญชี 2549
การจ่ายเงินกู้	177,427,454	199,751,404	185,595,602
การรับชำระหนี้คืน	145,282,093	178,313,719	167,579,220
ปฏิบัติได้จริงร้อยละ	81.88	89.26	90.29
เป้าหมายที่กำหนดร้อยละ	95.00	95.00	95.00

ที่มา: จากระายงานผลการดำเนินงานประจำปีของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

สาขาแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ. 2547-2549

จากผลการดำเนินงานของ ธ.ก.ส. สาขาแม่วางที่ผ่านมาจะเห็นได้ว่ามีสัดส่วนการรับชำระหนี้ที่อยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำ ซึ่งเปรียบเทียบกับเกณฑ์การชำระหนี้ตามเป้าหมายของธนาคารซึ่งเป็นเกณฑ์ที่ธนาคารกำหนดคือ 95 % ซึ่งสาเหตุสำคัญอย่างหนึ่งของผลการดำเนินงานที่ต่ำกว่าเป้าหมายนั้น ก็เนื่องมาจากการขาดการจัดการในเรื่องของการบริหารสินเชื่อนั่นเอง

ดังนั้นจึงจำเป็นต้องศึกษาวิธีการในการบริหารสินเชื่อและวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารสินเชื่อ เพื่อให้ทราบว่าผลการบริหารสินเชื่อของ ธ.ก.ส. สาขาแม่วาง มีหนี้ค้างชำระสูง

เป็นเพราะสาเหตุใด เนื่องจากหากปล่อยให้ผลการดำเนินงานต่ำกว่าเป้าหมายที่ธนาคารกำหนดนั้น อาจจะส่งผลกระทบต่อให้เกิดความเสียหายต่อองค์กรโดยรวมได้

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 1) เพื่อศึกษาวิธีการในการบริหารสินเชื่อ ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่
- 2) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารสินเชื่อ ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา จะเป็นแนวทางในการปรับปรุงการบริหารสินเชื่อ และการดำเนินงาน ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ รวมทั้งการดำเนินงานของ ธ.ก.ส. สาขา อื่น ๆ ให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น

1.4 ขอบเขตการศึกษา

การศึกษานี้ได้ทำการศึกษาเฉพาะการบริหารสินเชื่อ ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ โดยจะเริ่มศึกษาจากผลการดำเนินงานด้านสินเชื่อ ตั้งแต่ปีบัญชี พ.ศ. 2547 (1 เมษายน 2547 – 31 มีนาคม 2548) ปีบัญชี พ.ศ. 2548 (1 เมษายน 2548 – 31 มีนาคม 2549) และปีบัญชี พ.ศ. 2549 (1 เมษายน 2549 – 31 มีนาคม 2550) ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินการศึกษาหัวข้อดังกล่าว ใช้ระยะเวลา 7 เดือน ระหว่างเดือน พฤศจิกายน 2549 ถึงเดือน พฤษภาคม 2550

1.5 นิยามศัพท์ทั่วไป

การบริหารสินเชื่อ หมายถึง ขบวนการจัดการของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่จะให้บริการสินเชื่ออย่างมีประสิทธิภาพและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ลูกค้าของธนาคาร

สินเชื่อ หมายถึง จำนวนเงินที่ลูกค้าของธนาคารได้ทำสัญญาเงินกู้ไว้กับธนาคารโดยมีข้อตกลงว่าจะชำระคืนต้นเงินพร้อมดอกเบี้ย ในระยะเวลาที่ตกลงกันไว้ในสัญญาเงินกู้

ลูกค้า หมายถึง เกษตรกรที่ธนาคารรับขึ้นทะเบียนเป็นลูกค้าประจำสาขา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อขอรับความช่วยเหลือทางการเงินจากธนาคาร

ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสินเชื่อ หมายถึง พนักงานธนาคารที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสินเชื่อ ได้แก่ ผู้จัดการสาขา ผู้ช่วยผู้จัดการสาขา หัวหน้าหน่วยอำเภอ พนักงานพัฒนาธุรกิจ เป็นต้น

ลูกค้ามีสุขภาพดี หมายถึง ลูกค้าของธนาคารที่ไม่เป็นโรคหัวใจ โรค มะเร็ง เบาหวาน แผลในกระเพาะอาหาร โรคหัวใจ โรคความดันโลหิต และโรคเกี่ยวกับสมอง

ความรู้ความสามารถในการประกอบการ หมายถึง ความชำนาญเฉพาะด้านของลูกค้าที่ได้รับการฝึกฝนอบรม พัฒนาความรู้ ทั้งด้านทฤษฎีและการปฏิบัติ ในการประกอบอาชีพอย่างใดอย่างหนึ่งมาเป็นอย่างดี

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved